

„ÚTJÁN E VILÁGNAK” – DE VALÓJÁBAN MERRE TARTUNK?

Benyó Klára

mesteroktató, Miskolci Egyetem, Gép- és Terméktervezési Intézet
3515 Miskolc, Miskolc-Egyetemváros, e-mail: machbk@uni-miskolc.hu

Bihari Zoltán

egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Gép- és Terméktervezési Intézet
3515 Miskolc, Miskolc-Egyetemváros, e-mail: machbz@uni-miskolc.hu

Absztrakt

A Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karának hallgatói létszáma az utóbbi évtizedben csökkenő tendenciát mutat. Ez komoly hatással van, illetve lesz az egyetem életére. A cikk célja, hogy a jelenlegi helyzetet bemutassa, valamint megvizsgálja azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják a létszám csökkenését. A helyzet ismeretében lehetőségünk nyílna olyan koncepció kidolgozására, amelynek segítségével ez a tendencia csökkenthető vagy visszafordítható.

Kulcsszavak: *oktatás, hallgatói létszám, pedagógiai aspektus*

Abstract

The number of students at the University of Miskolc, Faculty of Mechanical Engineering and Informatics, has been declining over the last decade. This has and will have a serious impact on the life of the university. The purpose of this article is to present the current situation as well as to investigate the factors that influence the decline of students number. Knowing the situation, we may have the opportunity to develop a concept that can help reduce or reverse this trend.

Keywords: *education, number of students, pedagogical aspects*

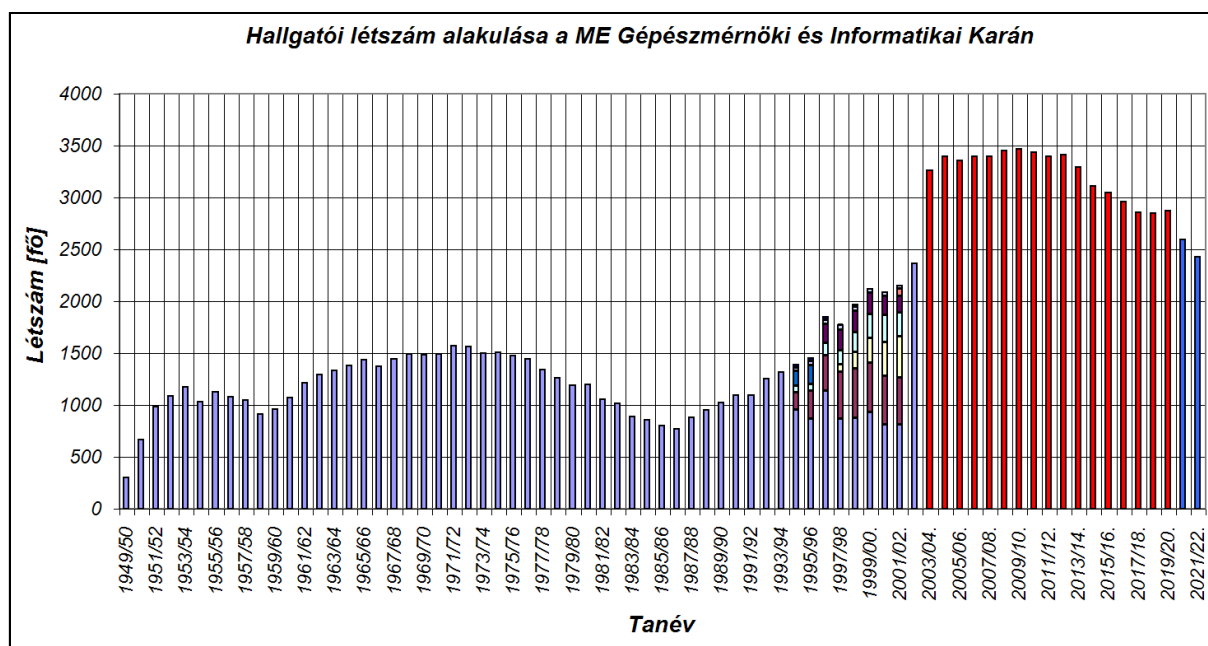
1. Bevezetés

A Miskolci Egyetem 1949-es megalakulása óta az ország számos politikai, társadalmi, technikai változáson ment keresztül. Ezek az események szinte kivétel nélkül valamilyen módon hatást gyakoroltak az egyetem életére, az oktatási és kutatási tendenciák alakulására. Sok esetben a bevezetett új irányzatok csak évekkel később fejtik ki a hatásukat, mutatkoznak meg azok előnyös és hátrányos oldalai. Sajnálatos tény, hogy a változások hatásmechanizmusait nem, vagy csak nagyon ritkán vizsgálják meg olyan szemmel, amely lehetőséget teremtene az esetleges régebbi, de bevett irányelvekhez való visszalépések realizálásához. Oktatásban szerzett több évtizedes tapasztalatunk szerint, a leggyakrabban elvetjük mindazt, ami régi, és új módszereket szeretnénk alkalmazni azonnal globális szinten, ahelyett, hogy először hatástanulmányokat, kockázatelemzéseket készítenénk. Szerencsés lenne a nagyobb volumenű átalakítások előtt kicsiben tesztelni az egyes folyamatok hatásait. Ennek a tanulmánynak a célja, hogy feltérképezze a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karán tanuló hallgatók számának alakulását a kezdetektől napjainkig. További cél a változások okaira vonatkozó hipotézisek bemutatása, valamint a legfontosabb kérdések részletesebb vizsgálata. Terjedelmi korlátok miatt nem lehet valamennyi tényezőt tudományos alapossgal

megvizsgálni, de a legrelevánsabbnak ítélt társadalmi változások hatásait figyelembe véve új szempontok megfogalmazásával lehetőség nyílt a kialakulóban lévő tendenciákat pozitív irányban befolyásolni.

2. A hallgatói létszám vizsgálata

Az 1. ábra a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Kar hallgatóinak tanévenkénti összlétszámát mutatja 1949-től 2021-ig. Az adatokért szeretnénk köszönetet mondani Prof. Dr. Döbröczöni Ádám professzor úrnak, valamint a Miskolci Egyetem Neptun felelősének, Varga Lászlónak.

1. ábra. A hallgatói létszám alakulása a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karán (neptun.uni-miskolc.hu; Döbröczöni, 2003)

A diagram szerint 4 jellemző időszavat találunk, ahol hirtelen változásokat detektálhatunk:

- 1949 – 1993 Megalakulástól a rendszerváltásig;
- 1994 – 2002 Szakokkal színesedik a hagyományos képzés;
- 2003 – 2019 Kreditrendszer bevezetése, két lépcsős diploma, világvárvány kirobbanása;
- 2019 – 2021 Elhúzódó világvárvány, felvételhez kapcsolódó intézkedések.

2.1. A megalakulástól a rendszerváltásig

Amennyiben az egyetem régmúltjában folyó politikai, társadalmi, szociális és ideológiai eseményeket részletesebben is górcső alá vetnénk, bizonyára az említett 4 tartománynál több időszakot is definiálhatnánk, különös tekintettel az első szakaszra nézve. A történelmi múlt homályába vesző események, illetve azok okainak vizsgálata azonban nem célja ennek a tanulmánynak, ezért a rendszerváltás előtt időszakot egy időszámban tárgyaljuk. Ebben az időszakban is több alkalommal

tapasztalhatunk hullámvölgyeket, az egyetem működését azonban ezek nem veszélyeztették, hiszen a számos ipari megbízással az oktatásból kiesett munkaidőt lehetett pótolni. Sőt, idősebb kollégák elbeszélése szerint a külön megbízásokból olyan túlkínálat volt, amelyet sok esetben csak munkaidőn túl tudtak az egyetem oktatói és dolgozói teljesíteni.

2.2. Szakokkal színesedik a hagyományos képzés

A rendszerváltás után, a határok megnyitása, a külföldi munkavállalási lehetőségek hatására a hallgatói létszám erőteljes növekedése látható. A nyugati országokból betelepülő cégek részéről jelentős kereslet keletkezett a mérnökök iránt. Ez jelentősen megnövelte a diploma megszerzésének igényét nemcsak a fiatalok, hanem a már iparban dolgozó középkorú, középfokú végzettségű szakemberek körében is. Ekkor a levelező szakon tanuló mérnökhallgatók száma jelentősen megnövekedett. Tudni lehetett azonban, hogy ez a létszám idővel csökkenni fog.

A jelentős hallgatói létszám növekedésnek tudható be a színesedő képzési paletta is. Számos új szak indult, amely lehetőséget kínált a másod-, harmaddiploma megszerzésére, még a költségtérítés terhe mellett is, hiszen gazdasági felemelkedés jellemezte ezt az időszakot.

2.3. Kreditrendszer bevezetése, két lépcsős diploma, világválság kirobbanása

A harmadik szakasz egy igen nagy ugrással kezdődik, némi növekedés után azonban jelentős létszámcsökkenés tapasztalható. Ennek okai ez esetben is többértékűek. A drasztikus emelkedés alapvetően a kreditrendszer bevezetésének tulajdonítható, hiszen a teljesítetlen tantárgyak miatti évismétlés megszűnt, a tanulmányok folyamatossága megmaradt. A növekedés a 2009-2010. tanévben érte el szélsőértékét, amelyet létszámcsökkenés követett. Ez a csökkenés folyamatos lett volna napjainkig, ha bizonyos külső tényezők nem alakítják ki a negyedik szakaszt, amelynek egyelőre csak az első néhány aggasztó adatát láthatjuk.

A 2020-as évben kis mértékű növekedés tapasztalható, amelyet egyrészt a világválság miatt az érettségi vizsga követelményeiben tett engedelmények, valamint a következő tanévtől kormányzati szinten beígért emelt érettségítől való félelem indukált. Ez volt az a tanév, amelyben sokan elkezdték a felsőfokú tanulmányaikat, olyanok is, akik ezt eredetileg csak későbbi évekre tervezték.

2.4. Elhúzódó világválság, felvételhez kapcsolódó intézkedések

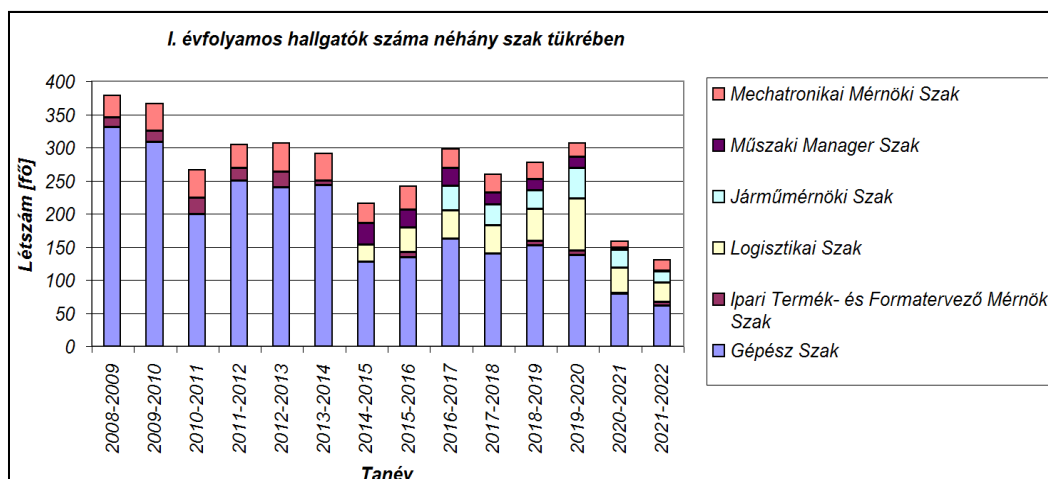
A felsőoktatásba való bekerülés megszigorítása magával vonta a hallgatói létszám csökkenését. Ez az alábbi diagramban is látható, amely a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Kar néhány szakirányára jelentkező 1. évfolyamos hallgatók számának változását mutatja (2. ábra). Az utolsó két tanévben a drasztikus csökkenés nyilvánvaló.

Nem szabad azonban a befolyásoló tényezőket ennyire fehéren-feketén értelmezni. A valódi ok sok esetben több tényező együttes hatásának eredménye. A továbbiakban igyekeztünk feltárni azokat a lehetséges hipotetikus okokat, amelyek a műszaki képzésre jelentkező hallgatók számának csökkenését eredményezik, illetve eredményezhették.

3. A csökkenés okainak összegyűjtése, a probléma feltárása

A hallgatói létszám évek óta tartó folyamatos csökkenése olyan tényező, amelyet nem hagyhat figyelmen kívül egyetlen egyetemi dolgozó sem, hiszen az ezzel járó következményekkel valamennyiünknek számolnia kell. Ebben a fejezetben megpróbáltuk egy brainstorming módszerrel

összegyűjteni a lehetséges okokat. Ezek közül önkényesen kiválasztottunk néhányat (azokat, amelyeket szubjektív megítélés alapján a leginkább meghatározónak gondoltunk) abból a célból, hogy részletesebben feltárjuk a mögöttes folyamatokat. A vizsgálat a következő lehetséges tényezőket tárta fel: tanári, iskolai tényezők; tanulói tényezők; eszközök, feltételek; kormányzati, társadalmi tényezők.

2. ábra. Az I. évfolyamos hallgatók számának csökkenése bizonyos szakok esetén (neptun.uni-miskolc.hu)

3.1. Tanári, iskolai tényezők

- Reál tantárgyakat tanító pedagógusok hiánya;
- Reál tantárgyak óraszámának csökkentése;
- Elméleti képzés a középiskolákban;
- Szakiskolák hiánya;
- Oktatási kiegészítés a pedagógusok között;
- Kommunikációs szakadék a közép- és felsőoktatási intézmények között.

3.1.1. Reál tantárgyakat tanító pedagógusok hiánya

A 2015-16-os tanévtől kezdve a középiskolákban megjelent a „Természetismeret” tantárgy. Ennek részterületi specifikációi: biológia, fizika, földrajz és a kémia. Ezen tantárgyak egységbe integrálása azt a célt szolgálja, hogy egy komplex látásmód alakuljon ki a tanulóknál. A természetismeretet tanító tanár feladata az, hogy a környezeti jelenségeket különböző aspektusból vizsgálja és mutassa be. Viszont mivel a tanulók érdeklődése inkább a földrajz, illetve a biológia felé tolódik, hiszen régebben, „Környezetismeret” órákon már találkoztak a problémákkal, így a tanár feladata nagyon nehéz, majdhogynem a lehetetlen határát súrolja, amikor a fizikai magyarázatra kerül a sor. Sok a negatív tapasztalat, emiatt a fizika tanári pálya nem vonzó. Pl.: az ELTE-BDPK karán osztatlan tanári képzésben, illetve 4 féléves tanári képzésben a fizika tanári szakon senki nem kezdi meg tanulmányait a következő tanévben.

3.1.2. Reál tantárgyak óraszámának csökkentése

A tanárközpontú oktatásban a tanárok az érdekességeket, a hétköznapiakból vett példákat változatosan szemléltették, modellezték. Viszont a tanulók érdeklődését mindez nem, vagy csak alig keltette fel.

Szükségessé vált a kompetencia alapú oktatás, hiszen a természettudományos kompetenciában megfelelő jártassággal rendelkezők a gazdaság és a társadalom problémáit összefüggéseiben látják, így a megoldás is komplexebb. A kompetencia alapú oktatás megvalósítása olyan lehetőség, amely segítségével a tanulók a gyakorlatban is használható tudás birtokába juthatnak. Mivel azonban a NAT nagy hangsúlyt fektet az egyéb tudományok elsajátítására (pl. nyelvek), ezért a reál tantárgyak óraszámai drasztikusan lecsökkentek. Az évről-évre csökkenő óraszám az ismeretanyag-átadás csökkenését is jelenti. Így már kevesebb idő jut a kísérletezésre, a saját tapasztalatokon alapuló konklúziók levonására, a tananyag mélyítésére.

3.1.3. Elméleti képzés a középiskolákban

A középiskolák óraszámainak csökkentése befolyással van a tananyag mennyiségére. Mivel az elméleti alapok átadása elengedhetetlen, így adódik, hogy a gyakorlati órákat kellett csökkenteni. Ez azonban oda vezetett, hogy a tanulók verbális tanulása mechanikus, megértés nélküli magolást jelent az értelmesen gondolkodva történő ismeretsajátítás helyett, hiszen nincs mihez kötni a tanultakat. Megértés nélkül egyébként sem képzelhető el önálló tanulás. A lányok érdeklődése ebben a korban (14-18 év) gyakorlatiasabb ugyan, de erősen személyes jellegű, a fiúk érdeklődése szűkebb, de több benne a természettudományos elem. Ne felejtjük el megemlíteni azonban, hogy a közösségi média trendjei milyen befolyással bírnak. Fontos lenne, hogy kialakuljon már a középiskolában az interverbális asszociációs kapcsolatrendszer. A gyakorlati oktatásnak nagy szerepe lenne ebben. Át kellene gondolni az elmélet és a gyakorlat arányát.

3.1.4. Oktatási kiegészítés a pedagógusok között

Nem új témát feszegetünk amikor a kiegészítő problémájával foglalkozunk. Sajnos napjainkban minden fórumon olvashatunk arról, hogy a pedagógusok motiválása erősen megkérdőjelezhető, a napi elismerés, a megbecsülés elmarad minden szinten. A pályán lévő oktatók nap, mint nap szembesülnek olyan élethelyzetekkel, melyek megoldása számukra nem lehetséges, illetve nagyon nehézkes. A gyerekek neveletlenek, figyelmetlenek, néhányan viselkedés-zavarosak, sajátos nevelési igényűek. Sajnálatos, hogy az otthoni légkör sok esetben nem nyugodt, csonka családban nevelkednek sokan, nincs megfelelő apa- vagy anyakép. Emiatt az iskolában nem csak oktatás zajlik, hanem sokszor a szülő helyett olyan nevelésnek is teret kell adni, ami természetesen nem pótolhatja a családi légkört. Ez a fajta nevelés teljesen más, mint az oktatás-nevelés az iskolában. Sokan feladják az állandó „harcot” a mobiltelefonozókkal, a bekiabálókkal, a figyelmetlen, sokszor veszélyes magatartású tanulókkal, és más területen helyezkednek el.

3.1.5. Kommunikációs szakadék a közép- és felsőoktatási intézmények között

A középiskolák manapság eltávolodtak az egyetemektől, nincs egyeztetés az oktatási palettán. Tapasztalataink szerint az egyetemeken induló szakok némelyike nem ismert a középiskolában osztályfőnökként is dolgozó pedagógusok között, de sajnos az iskolák igazgatói is tájékozatlanok. Hiába jelennek meg a felvi.hu oldalon az információk, a középiskolák nem, vagy csak nagyon hiányosan tudnak tájékozódni. Ezért gondoljuk azt, hogy a személyes kontaktus, esetlegesen a végzős, 12. osztályos szülői értekezletek látogatása néhány dolgot megvilágítana és a felmerülő kérdések megválaszolása is közvetlenebb lenne. Az egyetemi nyílt napok csak csekély mértékben adják meg a felmerülő kérdésekre a megfelelő választ. Tudjuk jól, tájékozódunk minden alkalommal, hogy a tanulók egy nagyon nagy százaléka nem érdeklődésből, hanem inkább a középiskola elkerülésének lehetősége miatt látogatja csak ezeket a rendezvényeket.

3.2. Tanulói tényezők

- Alapképzés hiányosságából eredő felkészületlen diákok;
- Diákok kitartása, küzdeni tudása csökken (rosszul értelmezett liberalizmus);
- Elégtelen motiváció a diákok között;
- Sikerélmény hiánya az egyetemi tanulmányok során;
- Külföldre távozó fiatalok.

3.2.1. Alapképzés hiányosságából eredő felkészületlen diákok

Szomorú tapasztalat, hogy egyre alacsonyabb az érettségivel rendelkező diákok felkészültsége. Alacsonyak az érettségi követelmények az egyetemi elváráshoz képest, és sajnos még ezt az alacsony színvonalat sem tudják teljesíteni sokan. Főleg a műszaki szakokra jelentkezőknél látjuk, hogy az előírt kis pontszám ellenére sem tudják elkezdni a tanulmányaikat az egyetemen, mert ilyen vagy olyan hiányosság miatt nem elég a középiskolában megszerzett pontszám. A bemenő kompetenciák hiánya súlyos következményekkel jár. Nem tudnak a tanulók belépni a felsőoktatásba és sajnos a munkaerőpiacon is kudarcot vallanak.

3.2.2. Diákok kitartása, küzdeni tudása csökken (rosszul értelmezett liberalizmus)

Tari Annamária klinikai pszichológus által készített interjúból (forbes.hu) is kiderül, hogy a mai középiskolás, illetve egyetemista korosztály nem képes célja eléréséhez munkát befektetni. Nincs türelmük kivárni munkájuk gyümölcsét, azonnal akarnak mindent elérni. Jó jegyeket felkészülés nélkül, jó munkahelyet megfelelő kompetencia nélkül. Azt gondoljuk, hogy a felgyorsult világunk tehet erről, visszafordítani, vagy akár lassítani ezt a tendenciát nagyon nehéz lesz.

3.2.3. Elégtelen motiváció a diákok között

Régebben dicsőség volt tanulni, a tanulók versenyeztek egymással jó értelemben. Manapság „sikk” nem tanulni. A gyerekek nem látnak maguk előtt olyan követendő példát, amit magukénak éreznének. Fontos szerepe van ebben a családnak. Nincs idő foglalkozni a gyerekekkel, hiszen a munka leköti a szülők idejét, energiáját, így aztán sokszor elmarad az otthoni számonkérés, nincs elvárás, ellenben van követelkezés a gyerek részéről. És a szülő sok esetben enged.

3.2.4. Sikerélmény hiánya az egyetemi tanulmányok során

Sosem volt kérdés, mekkora a szakadék a középiskola és az egyetem között. Mivel a középiskolában a tanulók nagy hányada nem tanult meg tanulni, így azzal a módszerrel, ahogyan a középiskolát abszolválták, az egyetemen sok esetben eleve sikertelenségbe ütköznek. Sokszor hiába a szorgalom, ha a megfelelő alapismeretek hiányoznak. Műszaki szakokon a magolás nem célravezető tanulási módszer. Megemlítjük, hogy a hallgatói kudarcok nagy része betudható annak a türelmetlenségnek is, amit már fentebb említettünk. Az egyetemi évek első része, az alapozás, száraz, nehéz, nehezen teljesíthető. Viszont ez egy olyan akadály, amit le kell tudni küzdeni ahhoz, hogy azt tanulhassák részleteiben, amit szeretnének, azzá váljanak, amit elképzelték. Mivel azonban hiányzik a kitartás, ezért sokan feladják és ha tudnak, munkába állnak.

3.2.5. Külföldre távozó fiatalok

Megnyíltak a határok. Ez nagyszerű lehetőséget kínál azok számára, akik a középiskolában olyan nyelvtudásra tettek szert, amely alapján bármely külföldi egyetem elérhetővé válik. Ha nem is az iskarendszerben, hanem tanfolyamok, magántanárok segítségével igyekeznek a lehető legmagasabb szintre fejleszteni tudásukat. Ezek azok a tanulók, akik céltudatosan választottak középiskolát,

viszonylag hamar eldöntötték, mivel szeretnének foglalkozni egy életen át. Kevesen vannak ők, de egy részük nem is gondolkodik magyar egyetemeken. Ha a távolságot nem tekintjük akadállynak, érthető, hogy ha tehetik, jó nevű, külföldi egyetem hallgatóivá válnak. Csak reménykedhetünk, hogy tudásukat majd később itthon kamatoztatják, de a tendenciák sajnos nem ezt mutatják.

3.3. Eszközök, feltételek

- Szakiskolák hiánya;
- Szertárak, szaktermek számának csökkenése az általános- és középiskolákban.

3.3.1. Szakiskolák hiánya

Véleményünk szerint a klasszikus szakiskolák számának csökkenése maga után vonta a szakmaspecifikáció csökkenését, így már a középiskolákban sem lehet mindenhol megfelelő orientációt létrehozni. Az 1900-as évek vége felé a tanulók nagy százaléka úgy választott középiskolát, hogy tudta, mik a tervei a későbbiekben, hiszen kiszámítható pályamodell állt rendelkezésre. A ma gyerekei nem tudnak választani, érettségit adó gimnáziumokban, szakgimnáziumokban tanulnak és majd csak a 11. illetve rosszabb esetben a 12. évben számolnak pontokat, vajon melyik egyetemre lesz elég az általuk elért eredmény.

Tanulmányozva a szakmákat, illetve a régebbi szakközépiskolák kínálatát, azt láthatjuk, hogy bizonyos szakmákat „szétszedtek”. Pl.: a régebbi telefon-és hálózatépítő szak ma már távközlési és informatikai hálózatszerelő, illetve infokommunikációs hálózatépítő és üzemeltető szakot jelent. Nagyon meg kell gondolni, mi a jó választás a pályakezdés előtt álló tanuló számára. Szükség lenne a szakközépiskolákra újra, a továbbtanulás innen is biztosított lenne, viszont a továbbtanulni nem szándékozók alaposabb, sőt speciálisabb képzésben részesülnének.

3.3.2. Szertárak, szaktermek számának csökkenése az általános- és középiskolákban

Mivel csökkent az óraszám, okafogyottá vált, hogy az általános- vagy középiskolák külön tantermeket tartsanak fenn pl. a fizika tantárgy tanításához. Marad a már fentebb említett elméleti oktatás, legtöbb esetben a jól bevált tábla-kréta kettőse, a folyamatokat leíró matematikai számítások. De elmarad a tapasztalás, esetlegesen a végeredmények realitásának ellenőrzése tapasztalat, kísérlet alapján. A szemléltetés nagyon fontos lenne, az önálló kísérletek elengedhetetlenek lennének a természettudományos folyamatok megértéséhez. Ehhez pedig idő, terület, vagyis óraszám és megfelelő laborok, tantermek szükségesek.

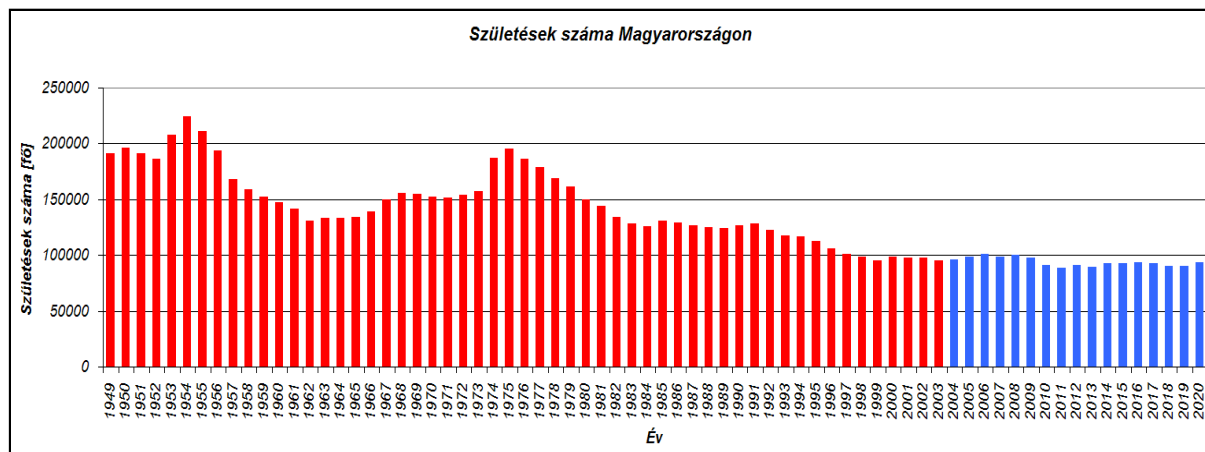
3.4. Kormányzati, társadalmi tényezők

- Demográfia;
- Sok helyen képeznek gépészmérnököket;
- Több specializáció (túl sok választási lehetőség);
- Emelt szintű érettségi.

3.4.1. Demográfia

Hipotézisünk szerint a demográfia, az élveszületések számának csökkenése lehet az egyik oka annak, hogy a hallgatói létszám csökkenő tendenciát mutat. Amennyiben azonban megvizsgáljuk a KSH adatait, úgy találjuk, hogy a Magyarországon születettek száma az utóbbi 22 évben csökkenő

tendenciát mutat ugyan, de ennek mértéke és gradiense nem korrelál a korábban bemutatott változásokkal (3. ábra).

3. ábra. Születések száma Magyarországon (ksh.hu)

Arra vonatkozóan azonban nem találtunk megbízható forrást, hogy az éves születések milyen nemzetiségi eloszlást mutatnak. Mindenesetre biztosak lehetünk abban, hogy a születések számának változása mellett bizonyosan vannak erősebb befolyással bíró faktorok.

3.4.2. Sok helyen képeznek gépészmérnököket

Befolyásoló tényező lehet például az, hogy ha feltételezzük a születések számának kvázi állandóságát, és megvizsgáljuk azt, hogy a rendszerváltás óta hogyan változott a gépészmérnököket képző felsőfokú intézmények száma Magyarországon. A képzési helyek drasztikus növekedése természetesen magával vonja az egy intézményre jutó jelentkezők csökkenő számát, különösen, ha feltételezzük azt, hogy a reál beállítottságú fiatalok száma számottevően nem növekedett, sőt csökkenő tendenciát mutat a korábban említett tényezők miatt.

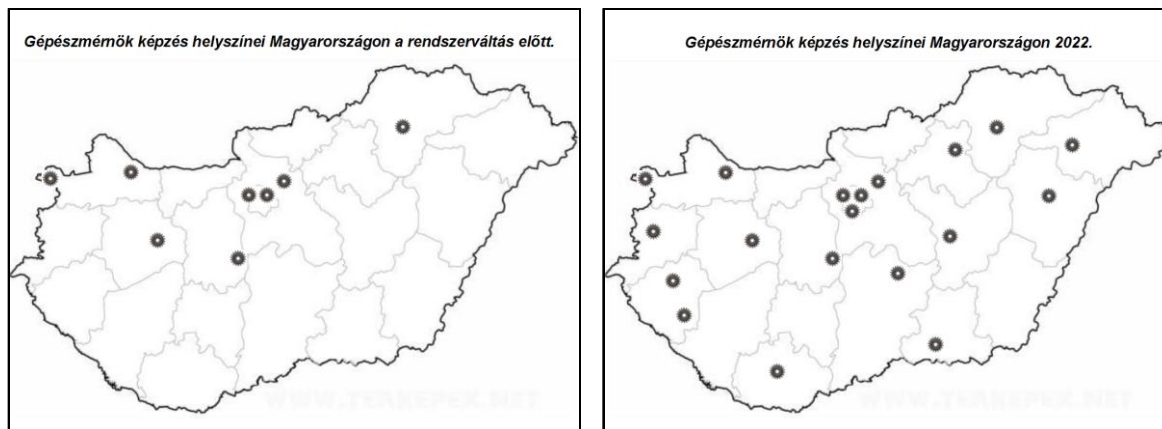
A fejlődés elengedhetetlen része, hogy lehetőség szerint a legtöbb tanulót igyekszünk bevonni a felsőoktatásba, lehetőséget kínálni a tanulni vágyóknak. Azonban az egyetemek specifikációja ezzel együtt megszűnt, több egyetem universitas-sá vált. Ma Magyarországon 19 városban képeznek gépészmérnököket. Ez több mint kétszerese a rendszerváltás előtti számnak. Véleményünk szerint nem bír el az ország ennyi képzési helyszínt. A már említett demográfiai hullám elérte az egyetemeket, a fiatalok sok képzési hely közül válogathatnak. Ha kevesebb lenne a lehetőség, akkor a tradicionálisan különböző képzéseket adó egyetemek nem küzdenének hallgatói létszámihiánnyal. Nem vitás, hogy a jelentkezéseket nagyban befolyásolja a lakóhelytől való távolság, hiszen a lakhatás, az utazás költségei nagyon magasak. Érthető, hogy pl. egy dunántúli lakhellyel rendelkező középiskolás jó eséllyel nem Miskolcot fogja megjelölni első helyen gépészmérnöki tanulmányainak helyszínéül.

3.4.3. Több specializáció (túl sok választási lehetőség)

Mint már említettük a középiskolák esetében, az egyetemi specializációk száma is indokolatlanul megnövekedett. Ez azt eredményezte, hogy a tanulók választási lehetősége kiszélesedett, elaprózva ezzel akaratlanul is az egyetemi létszámokat. A rendszerváltás előtt Magyarországon tudtuk, hogy az egyetemek klasszikusan milyen képzést adnak: pl. építészeket Debrecen, Budapest és Pécs adott, orvosokat Debrecen, Budapest, gépészeket jellemzően Miskolc, Budapest, stb. Ma már a 4. ábra

alapján világosan látható, hogy a megnövekedett számú egyetemi specializáció miatt értelemszerűen csökken a hallgatói létszám.

4. ábra. Gépészmérnök képzés helyszínei Magyarországon régen és ma

3.4.4. Emelt szintű érettségi

A kétszintű érettségi rendszer bevezetése után várható volt, hogy előbb-utóbb az emelt szintű érettségi a klasszikus felvételi vizsga helyébe lép. A középiskolába belépő tanulók azonban nincsenek tisztában sem a képességeikkel, sem a lehetőségeikkel, ezért nem veszik komolyan a felkészülést egyes tárgyakból. Míg régebben céltudatosan készültek a tanulók az egyetemekre, manapság csak a középiskola végéhez közeledve kezdik el a komolyabb tanulást. Bizony pár hónapos felkészülés nem elég az emelt szintű érettségi megfelelő minősítésű eléréséhez. Nagy tévedés, hogy az alapok kihagyhatók bármilyen tárgyból és a „pánikszerű” tanulás megoldja az ezzel kapcsolatos gondokat. Sok diák itt szembesül először azzal a kudarcral, amit aztán nehezen tud feldolgozni. Nem kerül be a felsőoktatásba, kapkodni kezdenek a lehetőségek között. Egyre többen úgy gondoljuk, minél előbb fel kellene ismerni és ismertetni egy-egy tanuló képességeit, a tanári oldalról segíteni kellene ezek fejlesztését és orientálni kellene a diákokat a számukra megfelelő és elérhető cél felé. Fel kell ismerni a tanároknak, hogy nem lehet, hovatovább nem kell mindenkinek mindenből a maximumot nyújtani, minden gyerek értékes, tehetséges valamiben, figyelni kell az érdeklődési körét, és segíteni kell az aktuális tantárgyból az emelt érettségire készülést. Minél hamarabb, annál jobb.

4. Összegzés

Munkánkkal szeretnénk volna megvilágítani annak a problémának a gyökereit, amellyel a felsőoktatási intézmények, így a Miskolci Egyetem is évről évre találkozók. Rendszerbe szedtük azokat a lehetséges okokat, melyek véleményünk szerint nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki –és Informatikai Karára az utóbbi években jelentkezők száma drasztikusan lecsökkent. Igyekeztünk szerény véleményünkkel alternatív megoldásokat keresni. Természetesen nem mellékesen meg kívánjuk jegyezni, hogy az okfejtés nem lehet teljes körűen alapos. Ugyanis nincs lehetőségünk kifejtetni azokat az élettani hatásokat, melyekkel a pszichológusok foglalkoznak. A Z generáció problémáinak feltárása, a közösségi média romboló hatásának, az Y és a Z generáció

kommunikációs kultúrájának vizsgálata, stb. olyan kérdések, melyek bizonyára magyarázatot adnának egy másik aspektusból az általunk felvetett problémára.

Irodalom

- [1] www.neptun.uni-miskolc.hu (Letöltés dátuma: 2022.04.05)
- [2] Döbröczöni, Á. (2003). *Miskolci Egyetem Gépészmérnöki Kar*, „Út a jövőbe, ajtó a világra!” beiskolázási előadás
- [3] https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0006.html
- [4] <https://forbes.hu/a-jo-elet/nem-biztos-hogy-jot-tesz-a-z-generacionak-ha-partnerkent-kezeli-a-fonoke-%E2%88%92-interju-tari-annamaria-klinikai-pszichologussal/>
(Letöltés dátuma: 2022.09.01)